

Warszawa, dnia 9 listopada 2023 r.

Sz. P. Katarzyna Pelczyńska-Nałęcz

Dyrektorka Instytutu Strategii 2050

**Stanowisko Stowarzyszenia Energii Odnawialnej w sprawie źródeł finansowania
regulacji dotyczących mrożenia cen energii elektrycznej w roku 2024**

Szanowna Pani Dyrektor,

Działając w imieniu Stowarzyszenia Energii Odnawialnej, organizacji pozarządowej zrzeszającej wytwórców energii w instalacjach odnawialnych źródeł energii (dalej: „OZE”) oraz spółki obrotu, od lat zaangażowanej w proces doskonalenia otoczenia regulacyjnego tego sektora w Polsce, w związku z toczącą się dyskusją w zakresie potencjalnego wdrożenia mechanizmów ograniczających wzrosty cen energii dla odbiorców końcowych w 2024 roku, poniżej przedstawiamy stanowisko Stowarzyszenia.

Jako przedstawiciele sektora wykazujemy zrozumienie dla działań ukierunkowanych na ograniczenie skokowych wzrostów cen energii elektrycznej dla odbiorców końcowych. Wysokie ceny energii, poprzez ograniczanie realnych dochodów konsumentów i jednocześnie zwiększanie kosztów prowadzenia działalności przemysłowej, w sposób negatywny oddziałują na koniunkturę oraz poziom konkurencyjności krajowej gospodarki. Jako Stowarzyszenie jesteśmy gotowi do merytorycznej i aktywnej współpracy w celu wypracowania regulacji ograniczających wzrosty cen energii dla odbiorców końcowych tak, by jednocześnie nie hamować dalszego rozwoju sektora OZE w Polsce.

Inwestycje w OZE stanowią kluczowy element walki z problemem wysokich cen energii. Odnawialne źródła energii, takie jak energia słoneczna czy wiatrowa skutecznie przyczyniają się do obniżenia cen energii elektrycznej, jednocześnie ograniczając emisje gazów cieplarnianych. Brak inwestycji w OZE będzie pogłębiać problem wysokich cen energii elektrycznej, gdyż są one powodowane przede wszystkim przez wysoki udział generacji energii w konwencjonalnych źródłach. Dlatego ważne jest, aby podejmować skoordynowane działania mające na celu zarówno kontrolę cen energii, jak i wspieranie inwestycji w OZE.

Wielokrotnie w ramach przekazywanych administracji rządowej stanowisk wskazywaliśmy jednak, że wdrożone w tym zakresie w Polsce przepisy interwencyjne¹ są niezgodne z prawem wspólnotowym, a przynajmniej nadmiernie dotkliwe, i generują poważne ryzyko w postaci pojawienia się zapaści inwestycyjnej sektora OZE w perspektywie długoterminowej, a co za tym idzie, dalszych wzrostów cen energii.

Obowiązujący do końca bieżącego roku mechanizm odpisu na Fundusz Wyłaty Różnicy Ceny (dalej: „odpis na Fundusz”), ograniczający przychody możliwe do uzyskania przez wytwórców energii w między innymi instalacjach OZE oraz spółki obrotu rodzi szereg negatywnych skutków dla działalności operacyjnej, zarówno wytwórców, jak i odbiorców niskoemisyjnej energii.

Mechanizm ten w sposób zasadniczy i bezpośredni wpływa na ekonomikę nowych projektów oraz parametry finansowania realizacji inwestycji OZE przez sektor finansowy, który postrzega przedmiotowy mechanizm interwencyjny jako istotny czynnik ryzyka. Powyższe w sposób znaczący zwiększa koszty finansowania nowych projektów, co znajdzie odzwierciedlenie również w cenach energii wytworzonej i sprzedawanej w tych instalacjach. Co więcej, mechanizm odpisu na Fundusz w sposób jednoznacznie niekorzystny oddziałuje na funkcjonowanie aukcyjnego systemu wsparcia, ograniczając całość przychodów instalacji, która wygrała aukcję OZE do poziomu ceny aukcyjnej. Ryzyko jego kontynuowania w obecnym kształcie ma negatywne konsekwencje dla systemu aukcyjnego, który jest podstawowym instrumentem zapewniającym możliwość finansowania projektów OZE.

Przywołane przepisy w sposób negatywny oddziałują także na rozwój rynku bezpośrednich umów sprzedaży energii elektrycznej, czy instrumentów finansowych, zabezpieczających przed wahaniami cen energii na rynku hurtowym, takich jak umowy bez fizycznej dostawy energii elektrycznej, tj. wirtualne (finansowe) umowy PPA. Oba typy umów stanowią alternatywę dla instrumentów wsparcia opartych o pomoc publiczną, w zakresie możliwości zabezpieczenia finansowania dla rozwoju inwestycji w zakresie OZE. Jest to kierunek zgodny z polityką klimatyczno-energetyczną Unii Europejskiej, która dąży do całkowitego rynkowego rozwoju OZE, ograniczając jednocześnie koszty funkcjonowania systemów wsparcia ponoszone przez odbiorców energii. Biorąc jednak pod uwagę liczne zmiany przepisów w tym zakresie, generujące wysoki poziom niepewności regulacyjnej, jak również konieczność przekazywania 97 proc. przychodów uzyskiwanych z finansowych umów PPA w ramach odpisu na Fundusz, instrumenty te również są obecnie postrzegane jako obciążone wysokim ryzykiem.

W ocenie Stowarzyszenia obecne przepisy są niejasne, a ich interpretacje wydawane przez organy administracji rządowej niejednoznaczne. Powyższe dodatkowo zwiększa poziom niepewności regulacyjnej i stanowi czynnik zniechęcający do realizacji i finansowania inwestycji w sektorze OZE.

¹ *Ustawa z dnia 27 października 2022 r. o środkach nadzwyczajnych mających na celu ograniczenie wysokości cen energii elektrycznej oraz wsparciu niektórych odbiorców w 2023 roku oraz Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 8 listopada 2022 r. w sprawie sposobu obliczania limitu ceny*

Co więcej, nie została przeprowadzona rzeczowa ewaluacja efektywności przedmiotowych przepisów względem celu, któremu miałyby służyć. Wielokrotnie modyfikowana treść regulacji oraz rozbieżne interpretacje stosowane przez podmioty zaangażowane w ich implementację stanowią źródło nieuzasadnionych obciążeń zarówno dla przedsiębiorców, jak i administracji państwowej. Z uwagi na brak transparentności w zakresie konsekwencji finansowych dla różnego rodzaju podmiotów rynkowych, wpływ zastosowanych instrumentów na różne kategorie podmiotów gospodarczych pozostaje trudny do określenia. Nie jest jasne, czy tego rodzaju dane są gromadzone i analizowane przez instytucje publiczne.

Mając na uwadze zwiększający się deficyt zielonej, taniej energii elektrycznej stanowiący poważne zagrożenie dla funkcjonowania całej polskiej gospodarki, umożliwienie szybkich inwestycji w instalacje odnawialnych źródeł energii, w odpowiedniej skali, ma kluczowe znaczenie dla rozwoju gospodarczego kraju. **Powyższe, z uwagi na możliwości inwestycyjne i czas potrzebny do rozwoju projektów, może być zrealizowane jedynie poprzez rozwój sektora energetyki wiatrowej oraz wielkoskalowych instalacji fotowoltaicznych.** Dostrzega to też Komisja Europejska, która w swoich komunikatach²³ przewiduje, że te właśnie technologie są kluczowe dla osiągnięcia długofalowych celów w zakresie udziału energii z odnawialnych źródeł energii oraz neutralności klimatycznej do 2050 roku.

W ocenie Stowarzyszenia konieczne jest odbudowanie zaufania inwestorów i sektora finansującego inwestycje w OZE. Dalsza niepewność regulacyjna i wysokie ryzyko prowadzenia działalności oraz realizacji nowych inwestycji należy ocenić jednoznacznie negatywnie, zarówno z punktu widzenia interesów krajowej gospodarki, która zostanie pozbawiona silnego impulsu rozwojowego, jak i z punktu widzenia odbiorców końcowych, w tym przemysłu, którzy pozbawieni zostaną możliwości zawarcia umów na dostawy taniej, niskoemisyjnej energii elektrycznej i tym samym konkurencyjności na innych rynkach.

Jednocześnie podkreślenia wymaga fakt, że obecne regulacje obowiązujące do końca 2023 r. były przygotowywane i wielokrotnie zmieniane w nadzwyczajnym trybie, bez możliwości konsultacji proponowanych zmian z uczestnikami rynku, czy podmiotami, na które przedmiotowe. Uwarunkowania, w oparciu o które podejmowane były decyzje o ustanowieniu odpisu na Fundusz dla wytwórców energii z OZE znacząco odbiegają od tych, z którymi mamy do czynienia obecnie. Na rynku terminowym, który stanowi kluczowy element ustalania cen energii na kolejny rok, średnia cena kontraktu rocznego z dostawą w roku 2024 (BASE_Y-24) wyniosła we wrześniu 2023 r. 629,20 zł/MWh, co stanowi spadek o 5,10 zł/MWh względem analogicznej ceny tego kontraktu w sierpniu br. Co istotne, wartość ta jest istotnie niższa od ubiegłorocznej, gdy we wrześniu 2022 r., średnia cena energii z dostawą na rok 2023 r. wyniosła aż 1781 zł/MWh.

² Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów Strategia UE na rzecz energii słonecznej, COM(2022) 221 final

³ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów Europejski Plan Działań dla energetyki wiatrowej, COM(2023) 669 final

Mając na uwadze powyższe oraz fakt, że niezakłócona realizacja procesu transformacji energetycznej w sposób jednoznaczny przesądza o poziomie konkurencyjności polskiej gospodarki, zwracamy uwagę na konieczność wdrożenia ewentualnych mechanizmów ograniczających wzrosty cen energii dla odbiorców końcowych w sposób, który nie ograniczałby dalszego rozwoju sektora OZE w Polsce. Postulujemy tym samym, by mechanizm odpisu na Fundusz nie był przedłużany w obecnym kształcie.

Jako Stowarzyszenie pragniemy aktywnie uczestniczyć w dyskusji na temat wzmocnienia stabilności cen energii elektrycznej i szeroko rozumianej równowagi na rynku energetycznym. Nadrzędnym celem dla całego sektora jest wypracowanie rozwiązań, które pozwolą skutecznie chronić konsumentów, jednocześnie tworząc warunki sprzyjające rozwojowi OZE, co z kolei przyczyni się do zrównoważonego rozwoju naszej gospodarki.

Z poważaniem

Sebastian Kwapuliński

Prezes Zarządu

Michał Sobczyk

Wiceprezes Zarządu